

SOTULUI MEU

Mărturisiri pentru ajutorul concret, spiritual moral, încurajările permanente și devoțiunea cu care a fost alături de mine pe tot parcursul elaborării acestei cărți.

PREFATA

URGENȚELE MEDICO-CHIRURGICALE

Sinteze pentru asistenții medicali

Ediția a III-a

Bibliografie

Competența personalului sanitar, atât la nivel de organizare și cotare a asistenței de urgență, impune, din partea medicilor și cadrelor medic, o continuă pregătire și perfecționare prin cursurile teoretice și practice a întregului personal terapeutic, pentru a oferi șanse optime pentru viață. În această luptă cu moartea, factorul „timp calitativ” este esențial. Prin timpul calitativ înțelegem calitatea măsurilor terapeutice de prim ajutor aplicate competent și în cel mai scurt timp de la debutul suferinței acute. Cu cât aceste măsuri vor fi aplicate mai prompt și corect, cu atât cresc mai mult șansele de viață ale bolnavului de urgență. În fața urgenței deci trebuie ca tot corpul sanitar să cunoască bine și corect ce are de făcut, fără lipsuri și fără erori, chiar minore. Urgențe nu se pot rezolva și consultați manuale pentru a acționa cu competența necesară și de multe ori, cadrul medicu este mai în situația de a acționa singur decât în situații de competență, bazată numai pe rutină, pe experiență poate să aducă la îndeplinire măsurile terapeutice aduse de progresele comunității medicale. Este necesar să se continue pentru ridicarea competenței fiecărui cadru medicu, în domeniul asistenței medico-chirurgicale pentru a oferi un nivel ridicat de competență și de calitate a îngrijirii. Este deosebit de utilă, în toate drepturile asupra acestei cărți.

EDITURA MEDICALĂ
București, 2018

CUPRINS

PREFAȚĂ

CUVÂNTUL AUTORULUI

	Pag
1. URGENȚELE APARATULUI RESPIRATOR	17
1.1. Insuficiența respiratorie acută	17
1.1.1. Cauze	17
1.1.2. Simptomatologie	18
1.1.3. Conduita de urgență	19
1.2. Criza de astm bronșic	25
1.2.1. Factori determinanți și predispozanți	25
1.2.2. Simptomatologie	25
1.2.3. Conduita de urgență	26
1.3. Starea de rău astmatic	27
1.3.1. Cauze declanșatoare	27
1.3.2. Tabloul clinic	27
1.3.3. Conduita de urgență	28
1.3.4. Medicația de urgență	28
1.4. Hemoptizia	29
1.4.1. Cauze	29
1.4.2. Simptomatologie	29
1.4.3. Conduita de urgență	29
1.5. Pneumotoraxul spontan (accidental)	31
1.5.1. Cauze	31
1.5.2. Simptome	32
1.5.3. Conduita de urgență	32
1.6. Bronhopneumopatia obstructivă cronică acutizată (BPOC acutizată) ...	33
1.6.1. Simptome	33
1.6.2. Măsurile de urgență	34
2. URGENȚELE APARATULUI CARDIOVASCULAR	36
2.1. Edemul pulmonar acut (E.P.A.)	36
2.1.1. Factori etiologici principali	36
2.1.2. Manifestări clinice	37
2.1.3. Conduita de urgență	37
2.1.3.1. Tratamentul E.P.A. în funcție de etiologie: cardiogen cu T.A. normală sau ușor crescută	38
2.1.3.2. Tratamentul E.P.A. lezional (necardiogen)	38
2.2. Embolia pulmonară	39
2.2.1. Manifestări clinice	40
2.2.2. Atitudinea de urgență	41
2.3. Infarctul miocardic acut (I.M.A.)	42
2.3.1. Semne clinice	42
2.3.2. Conduita de urgență	44
2.3.3. Îngrijirea în unitățile spitalicești	45

2.4. Encefalopatia hipertensivă acută	48
2.4.1. Tablou clinic	48
2.4.2. Conduita de urgență	48
2.5. Tamponada cardiacă	49
2.5.1. Cauze	50
2.5.2. Tablou clinic	50
2.5.3. Măsuri de urgență	51
2.6. Resuscitarea cardio-respiratorie	51
2.6.1. Semne clinice	52
2.6.2. Primul ajutor și reanimarea respiratorie	53
2.6.2.1. Tehnica respirației artificiale	58
2.6.2.2. Masajul cardiac extern (resuscitarea cardiorespiratorie)	63
2.6.2.3. Eficiența resuscitării cardio-respiratorii	67
2.6.2.4. Complicațiile și accidente	68
2.6.2.5. Contraindicațiile masajului cardiac extern	68
2.6.2.6. Alte precizări	68
2.7. Tulburările de ritm ale inimii	69
2.7.1. Etiologia tulburărilor de ritm	70
2.7.2. Tulburări funcționale în aritmii	70
2.7.3. Clasificarea tulburărilor de ritm	71
2.7.3.1. Tulburări în formarea stimulilor	71
2.7.3.1.1. Aritmii atriale	71
2.7.3.1.2. Aritmii ventriculare	75
2.7.3.2. Tulburări de conducere	77
2.8. Angorul pectoral	78
2.8.1. Cauze	79
2.8.2. Simptome	79
2.8.3. Atitudinea de urgență	82
2.8.4. Tratamentul de durată	82
3. URGENȚELE ABDOMINALE	85
3.1. Colica biliară	85
3.1.1. Cauze	85
3.1.2. Simptomatologie	86
3.1.3. Conduita de urgență	86
3.2. Pancreatita acută	88
3.2.1. Cauze	88
3.2.2. Simptomatologie	89
3.2.3. Atitudinea de urgență	89
3.3. Ocluzia intestinală	90
3.3.1. Cauze	91
3.3.2. Simptomatologie	93
3.3.3. Conduita de urgență	94
3.3.4. Conduita în spital	94
3.4. Hemoragiile digestive superioare (H.D.S.)	95
3.4.1. Cauze	96
3.4.2. Evaluarea cantității de sânge pierdut	97
3.4.3. Simptomatologie	97
3.4.4. Conduita de urgență	97
3.5. Perforațiile de organe	100
3.5.1. Factori etiologici	100
3.5.2. Tablou clinic	101
3.5.3. Conduita de urgență	102
4. URGENȚELE RENALE ȘI UROLOGICE	104
4.1. Insuficiența renală acută (I.R.A.)	104
4.1.1. Cauze	104
4.1.2. Simptomatologie	106
4.1.3. Conduita de urgență	106

4.1.4. Conduita în spital	107
4.1.5. Hemodializa (rinichiul artificial)	109
4.1.6. Dializa peritoneală	111
4.1.7. Trecerea treptată la un regim dietetic	113
4.2. Colica renală nefretică	113
4.2.1. Cauze	113
4.2.2. Simptomatologie	114
4.2.3. Conduita de urgență	115
4.2.4. Conduita în spital	116
4.3. Retenția acută de urină	116
4.3.1. Cauze _ obstacole mecanice	117
4.3.2. Simptomatologie	117
4.3.3. Conduita de urgență	118
5. URGENȚELE NEUROLOGICE	120
5.1. Stările comatoase	120
5.1.1. Etiologia comelor	120
5.1.2. Clasificarea în 4 grade	121
5.1.3. Diagnosticul diferențial	121
5.1.4. Măsurile de urgență	122
5.1.A. Coma de origine cerebrală	123
5.1.1.A. Coma vasculo-cerebrală provocată de accidente vasculare cerebrale (A.V.C.)	123
5.1.B. Come de origine extracerebrală	125
5.1.1.B. Coma diabetică	125
5.1.2.B. Coma hipoglicemică	126
5.2. Accidente vasculare cerebrale (A.V.C.)	128
5.2.1. Cauze	129
5.2.2. Simptomatologie	130
5.2.2.1. I Ischemia cerebrală	131
5.2.2.2. II Hemoragia cerebrală	132
5.2.2.3. III Hemoragia subarahnoidiană	132
5.2.3. Conduita de urgență	134
5.2.4. Conduita în spital	134
6. INTOXICAȚIILE ACUTE EXOGENE	137
6.1. Criterii de apreciere a pericolozității	137
6.1.1. Criterii clinice de apreciere a gradului unei intoxicații	137
6.2. Măsuri terapeutice nespecifice de prim ajutor și administrarea de antidoturi	139
6.2.1. Evacuarea conținutului gastric și intestinal	140
6.2.2. Spălarea tegumentului și a mucoaselor	142
6.2.3. Administrarea de antidot (măsuri specifice)	143
6.2.4. Adminstrarea oxigenului și calmarea durerilor	145
6.2.5. Menținerea funcțiilor vitale	146
6.2.6. Crearea accesului la o venă	146
6.3. Intoxicațiile acute cu diferite substanțe	146
6.3.1. Intoxicația cu monoxid de carbon	146
6.3.1.1. Simptomatologie	147
6.3.1.2. Măsuri de urgență	147
6.3.2. Intoxicațiile acute cu acizi corozivi	148
6.3.2.1. Simptomatologie	148
6.3.2.2. Măsuri de urgență	149
6.3.3. Intoxicațiile acute cu baze tari	151
6.3.3.1. Simptomatologie	151
6.3.3.2. Măsuri de urgență	151
6.3.4. Intoxicațiile cu detergenți anionici	151
6.3.4.1. Simptomatologie	151
6.3.4.2. Măsuri de urgență	151

6.3.5.	Intoxicațiile cu detergenți cationici	152
6.3.5.1.	Simptomatologie	152
6.3.5.2.	Măsuri de urgență	152
6.3.6.	Intoxicațiile cu insecticide organofosforate	152
6.3.6.1.	Manifestări clinice	152
6.3.6.2.	Măsuri de urgență	153
6.3.7.	Intoxicațiile cu insecticide organoclorurate	155
6.3.7.1.	Manifestări clinice	155
6.3.7.2.	Măsuri de urgență	155
6.3.8.	Intoxicațiile cu ciuperci	156
6.3.8.1.	Simptomatologie	156
6.3.8.2.	Măsuri de urgență	157
6.3.9.	Intoxicațiile cu substanțe methemoglobinizante, la copii	157
6.3.9.1.	Etiologie	157
6.3.9.2.	Tablou clinic	158
6.3.9.3.	Măsuri de urgență	158
6.3.10.	Intoxicațiile cu alcool etilic	159
6.3.10.1.	Tablou clinic	159
6.3.10.2.	Măsuri de urgență	160
6.3.11.	Intoxicațiile cu alcool metilic	160
6.3.11.1.	Tablou clinic	161
6.3.11.2.	Măsuri de urgență	161
6.3.12.	Intoxicațiile cu benzină	162
6.3.12.1.	Manifestări clinice	162
6.3.12.2.	Măsuri de urgență	162
6.3.13.	Intoxicațiile cu cianuri și acid cianhidric	163
6.3.13.1.	Manifestări clinice	163
6.3.13.2.	Măsuri de urgență	163
6.3.14.	Intoxicațiile acute cu barbiturice	164
6.3.14.1.	Simptomatologie	164
6.3.14.2.	Măsuri de urgență	165
7.	URGENTELE ÎN PEDIATRIE	167
7.1.	Insuficiența respiratorie acută	167
7.1.1.	Cauze	167
7.1.2.	Simptomatologie	169
7.1.3.	Măsuri de urgență	170
7.1.4.	Transport	171
7.2.	Insuficiența cardiacă	172
7.2.1.	Cauze	172
7.2.2.	Simptome clinice	173
7.2.3.	Conduita de urgență	173
7.2.4.	Transportul la spital	174
7.3.	Colapsul	174
7.3.1.	Cauze	175
7.3.2.	Simptomatologie	175
7.3.3.	Conduita de urgență	176
7.3.4.	Transport	179
7.3.5.	Măsuri de urgență în unități spitalicești	179
7.4.	Convulsiile	180
7.4.1.	Clasificare etiologică	180
7.4.2.	Tabloul crizei tipice	181
7.4.3.	Măsuri de urgență	183
7.4.4.	Transportul la spital	184
7.4.5.	Conduita în spital	184
7.5.	Sindromul de deshidratare acută (S.D.A.)	184
7.5.1.	Cauze	185
7.5.2.	Manifestări clinice	186
7.5.3.	Conduita de urgență	187
7.5.4.	Transportul la spital	189
7.5.5.	Conduita în spital	189

8. URGENȚELE ÎN OBSTETRICĂ-GINECOLOGIE	191
8.1. Hemoragiile în prima jumătate a sarcinii	191
8.1.1. Avortul	191
8.1.1.1. Avortul spontan	191
8.1.1.1.1. Etiologie	191
8.1.1.1.2. Etape clinice	192
8.1.1.1.3. Simptomatologie	192
8.1.1.1.4. Tratament	193
8.1.1.2. Avortul provocat	195
8.1.1.2.1. Precizarea stadiului anatomo-clinic	196
8.1.1.2.2. Forme clinice	196
8.1.1.2.3. Stabilirea diagnosticului clinic de avort complicat prin infecție (în spital)	197
8.1.1.2.4. Atitudinea terapeutică	198
8.1.2. Sarcina extrauterină (ectopică)	202
8.1.2.1. Etiologie	202
8.1.2.2. Localizarea sarcinii extrauterine	202
8.1.2.3. Semne clinice	203
8.1.2.4. Conduita de urgență	206
8.1.3. Mola veziculară (hidatiformă)	207
8.1.3.1. Simptomatologie	207
8.1.3.2. Atitudinea de urgență	207
8.1.4. Sarcina cervicală	208
8.1.4.1. Simptomatologie	208
8.1.4.2. Tratament	208
8.2. Hemoragiile din a doua jumătate a sarcinii	209
8.2.1. Placenta praevia	209
8.2.1.1. Cauze	210
8.2.1.2. Simptome	210
8.2.1.3. Diagnosticul diferențial	210
8.2.1.4. Conduita de urgență	210
8.2.1.5. Conduita în spital	212
8.2.2. Apoplexia uteroplacentară. Decolarea prematură a placentei normal inserată	212
8.2.2.1. Etiologie	213
8.2.2.2. Simptomatologie	213
8.2.2.3. Conduita	213
8.2.3. Rupturile uterine	214
8.2.3.1. Varietăți de rupturi uterine	214
8.2.3.2. Clasificare (forme de rupturi uterine)	214
8.2.3.3. Etiologie	215
8.2.3.4. Tablou clinic	215
8.2.3.5. Profilaxie	217
8.2.3.6. Tratamentul în spital	218
8.3. Eclampsia	219
8.3.1. Semnele preeclampsiei	219
8.3.2. Simptomatologia - în accesul eclamptic	220
8.3.3. Conduita profilactică - stadiul preclinic	222
8.3.4. Tratamentul preeclampsiei	224
8.3.5. Conduita în accesul eclampsiei	225
8.4. Cardiopatia asociată cu sarcina	227
8.4.1. Conduita profilactică în timpul sarcinii	228
8.4.2. Conduita în timpul travaliului	230
8.4.3. Conduita după naștere	230
8.5. Hemoragiile în ginecologie	231
8.5.1. Hemoragii vulvovaginale (vulvovaginoză)	231
8.5.1.1. Cauze	232
8.5.2. Hemoragii uterine	232
8.5.2.1. Cauze	232
8.5.2.2. Caracterele hemoragiilor	232

8.5.2.3.	Fenomene care însoțesc hemoragia	232
8.5.2.4.	Conduita	233
9.	URGENTELE OTORINOLARINGOLOGICE	234
9.1.	Corpui străini în organele otorinolaringologice	234
9.1.1.	Corpui străini auriculari	234
9.1.1.1.	Simptome	234
9.1.1.2.	Măsuri de urgență	235
9.1.2.	Corpui străini nazali	236
9.1.2.1.	Simptome	236
9.1.2.2.	Măsuri de urgență	236
9.1.3.	Corpui străini faringieni	237
9.1.3.1.	Simptomatologie	237
9.1.3.2.	Atitudinea de urgență	238
9.1.4.	Corpui străini laringieni	238
9.1.4.1.	Simptomatologie	239
9.1.4.2.	Diagnostic diferențial	239
9.1.4.3.	Conduita de urgență	239
9.1.5.	Corpui străini traheobronșici	239
9.1.5.1.	Simptome	240
9.1.5.2.	Măsuri de urgență	241
9.1.6.	Corpui străini esofagieni	241
9.1.6.1.	Simptome	241
9.1.6.2.	Măsuri de urgență	242
9.2.	Hemoragiile otorinolaringologice	243
9.2.1.	Hemoragia nazală	243
9.2.1.1.	Cauze	243
9.2.1.2.	Tabloul clinic în epistaxisul benign	244
9.2.1.3.	Atitudinea de urgență	244
9.2.2.	Hemoragiile auriculare (otoragiile)	247
9.2.2.1.	Cauze	247
9.2.2.2.	Măsuri de urgență	248
9.2.3.	Hemoragiile faringiene	249
9.2.3.1.	Măsuri de urgență	250
9.2.4.	Hemoragiile laringiene	250
9.2.5.	Hemoragiile traheobronșice	251
9.2.5.1.	Măsuri de urgență	251
9.2.6.	Hemoragiile esofagiene	251
9.2.6.1.	Cauze	251
9.2.6.2.	Simptomatologie	252
9.2.6.3.	Măsuri de urgență	252
10.	URGENTELE ÎN OFTALMOLOGIE	253
10.1	Corpui străini oculari	253
10.1.1.	Corpui străini conjunctivali și corneeni	253
10.1.1.1.	Simptomatologie	254
10.1.1.2.	Atitudinea de urgență	254
10.1.2.	Corpui străini intraoculari	254
10.1.2.1.	Atitudinea de urgență	255
10.2.	Arsurile oculare	256
10.2.1.	Clasificare	256
10.2.2.	Agentul etiologic	257
10.2.3.	Atitudinea de urgență	258
10.3.	Glaucomul	259
10.3.1.	Glaucomul congenital	259
10.3.2.	Glaucomul acut	260
10.3.2.1.	Simptomatologie	260
10.3.2.2.	Atitudinea de urgență	260

Respect pentru Dăminii și cărți	262
11. ȘOCUL	
11.1. Șocul traumatic	263
11.1.1. Conduita de urgență în șocul traumatic	264
11.1.2. Pretrataamentul șocului traumatic	264
11.2. Șocul cardiogen	267
11.2.1. Tabloul clinic	267
11.2.2. Primul ajutor	267
11.2.3. Trataamentul în staționar	267
11.3. Șocul anafilactic	269
11.3.1. Tabloul clinic	270
11.3.2. Conduita de urgență	270
11.4. Șocul septic	272
11.4.1. Etiologie	272
11.4.2. Simptomatologie	272
11.4.3. Trataament	272
12. TRAUMATISMELE	274
12.1. Traumatismele cranio-cerebrale	274
12.1.1. Traumatismele cranio-cerebrale închise	274
12.1.1.1. Comoția cerebrală	274
12.1.1.2. Contuzia cerebrală	275
12.1.1.3. Dilacerarea cerebrală	280
12.1.2. Traumatismele cranio-cerebrale deschise	280
12.1.3. Fracturile bazei craniului	281
12.2. Traumatismele vertebro-medulare	282
12.3. Traumatismele maxilo-faciale	288
12.3.1. Plăgile părților moi buco-faciale	288
12.3.1.1. Hemoragia	288
12.3.1.2. Șocul	289
12.3.1.3. Asfixia	289
12.3.1.4. Alte tulburări	289
12.3.1.5. Prim ajutor	289
12.3.2. Fracturi ale maxilarelor	292
12.3.2.1. Fracturile mandibulei (maxilarului inferior)	292
12.3.2.2. Fracturile maxilarului superior	294
12.4. Traumatismele gâtului	296
12.4.1. Simptome	296
12.4.2. Prim ajutor	296
12.4.3. Transportul	296
12.5. Traumatismele toracice	297
12.5.1. Insuficiența respiratorie prin obstrucția căilor respiratorii	298
12.5.1.1. Prim ajutor	298
12.5.2. Insuficiența respiratorie prin instabilitate toracică	298
12.5.2.1. Prim ajutor	299
12.5.3. Insuficiența respiratorie prin pneumotoraxul deschis	300
12.5.3.1. Prim ajutor	300
12.5.4. Insuficiența respiratorie prin pneumotoraxul compresiv (cu supapă)	302
12.5.4.1. Prim ajutor	302
12.5.5. Insuficiența circulatorie și respiratorie prin hemotoraxul masiv	302
12.5.5.1. Prim ajutor	303
12.5.6. Insuficiența circulatorie și respiratorie prin tamponada cardiacă	303
12.5.6.1. Prim ajutor	303
12.5.7. Insuficiența circulatorie și respiratorie acută prin plagă cardiacă acută	303
12.6. Traumatisme abdominale	303
12.6.1. Traumatisme abdominale închise	304
12.6.2. Traumatisme abdominale deschise	306
12.7. Traumatismele bazinului	308
12.7.1. Diagnosticul de prezumție	308
12.7.2. Primul ajutor	310
12.7.3. Trataamentul în spital	310
12.7.4. Trataamentul complicațiilor	311

Respect p	12.8. Traumatismele membrilor	312
	12.8.1. Fracturile	312
	12.8.1.1. Fracturile închise	313
	12.8.1.2. Fracturile deschise	315
	12.8.2. Entorsele	317
	12.8.2.1. Semne clinice	318
	12.8.2.2. Măsuri de urgență	318
	12.8.2.3. Măsuri ulterioare	318
	12.8.3. Luxațiile	319
	12.8.3.1. Simptomatologie	319
	12.8.3.2. Primul ajutor	320
	12.8.4. Secționarea mâinii	320
	12.9. Traumatismele vaselor și hemostaza provizorie	321
	12.9.1. Modalitățile de clasifica hemoragiile	322
	12.9.1.1. Hemoragii interne	323
	12.9.1.2. Hemoragii externe	325
	12.9.1.3. Hemoragii exteriorizate	337
	12.10 Politraumatismele	337
	12.10.1. Măsuri de urgență la locul accidentului	338
	12.10.2. Transportul politraumatizaților	339
	12.10.3. Câteva precizări succinte	340
	12.11. Îngrijirea plăgilor	342
	12.11.1. Tehnica pansării plăgii la locul accidentului	343
	12.11.2. Tehnica pansamentului în cabinete medicale	344
	12.12. Imobilizarea provizorie (entorse, luxații, fracturi)	349
	12.12.1. Prepararea unei feși ghipsate	350
	12.12.2. Confecționarea atelei ghipsate	351
	12.12.3. Manevre înainte de imobilizarea provizorie	353
	12.12.3.1. Axarea membrului	353
	12.12.4. Tehnici de imobilizare provizorie	356
	12.12.4.1. Imobilizarea provizorie a membrului superior	356
	12.12.4.2. Imobilizarea provizorie a membrului inferior	364
	12.12.4.3. Imobilizarea provizorie în fracturile sternului și a coastelor	369
	12.12.4.4. Imobilizarea provizorie în fracturile de omoplat	370
	12.12.4.5. Imobilizarea în fracturile claviculei	370
	13. URGENȚELE DATORATE AGENȚILOR FIZICI ȘI CHIMICI	373
	13.1. Arsurile	373
	13.1.1. Arsuri termice	373
	13.1.1.1. Îngrijirile acordate bolnavilor arși	375
	13.2. Electrocutarea - agresiune electrică	380
	13.2.1. Manifestări locale	381
	13.2.2. Manifestări generale	381
	13.2.3. Atitudinea de urgență în electrocutare	381
	13.3. Insolajia	383
	13.3.1. Insolajia propriu-zisă	383
	13.3.1.1. Primul ajutor	383
	13.4. Degerăturile	384
	13.4.1. Clasificarea degerăturilor	384
	13.4.2. Tratamentul preventiv	385
	13.5. Înecul (sumersia)	386
	13.5.1. Înecul propriu-zis prin aspirație de lichid (înecatul albastru)	387
	13.5.2. Înecul fără aspirație de lichid (hidrocutare = înecatul alb)	387
	13.5.3. Înecul prin traumatisme	387
	13.5.4. Primul ajutor la înecați	387
	14. PRIMUL AJUTOR ÎN MUȘCĂTURA DE ȘARPE	390
	14.1. Simptome clinice	390
	14.2. Prim ajutor și tratament	391
	MIC DICȚIONAR DE TERMENI FOLOSIȚI ÎN LUCRARE	393
	BIBLIOGRAFIE	396

1. URGENȚELE APARATULUI RESPIRATOR

1.1. INSUFICIENȚA RESPIRATORIE ACUTĂ

Insuficiența respiratorie acută este incapacitatea plămânilor de a face față schimburilor fiziologice de gaze, în condiții de repaus și efort. În felul acesta are loc o hipoxemie (scăderea O_2 din sânge), asociată sau nu cu hipercapnie (creșterea CO_2 din sânge).

<p>1.1.1. Cauze</p> <p>a) De origine bronhopulmonară</p>	<ul style="list-style-type: none"> — <i>Stenoze funcționale și organice ale căilor aeriene superioare (laringe, trahee):</i> corpi străini, edem Quincke, laringite acute, crup difteric, neoplasme, traumatisme mecanice, chimice (intoxicații cu corozive), termice, afecțiuni neuro-musculare. — <i>Bronhoalveolite de deglutiție</i> (regurgitare în căile aeriene a conținutului gastric). — <i>Crize de astm bronșic.</i> — <i>Reducerea acută a câmpului respirator:</i> pneumotorax spontan, pleurezie masivă hipertoxică și bronhopneumonie, tuberculoză miliară, emfizem mediastinal. — B.P.O.C. (bronhopneumopatie obstructivă cronică) acutizată.
<p>b) Cauze de origine cardiacă</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Astmul cardiac — Infarctul miocardic — Edemul pulmonar acut — Embolia pulmonară — Cordul pulmonar acut
<p>c) De origine extrapulmonară</p>	<ul style="list-style-type: none"> — <i>Alterarea funcției centrului respirator:</i> intoxicații (barbiturice, opiacee, alcool metilic), acidoză metabolică (coma diabetică sau uremică), alcaloză metabolică, oxigenoterapie irațională, meningite, meningoencefalite, tumori endocraniene, accidente vasculare cerebrale.

	<ul style="list-style-type: none"> — <i>Afecțiuni paretice sau spastice ale mușchilor respiratori</i>: tetanos, poliomielită, poliradiculonevrite, traumatisme medulare, come grave, rahianestezie înaltă, narcoză profundă, hipokaliemie, hiperkaliemie severă. — <i>Boli ale cutiei toracice</i>, defecte neuromusculare (miastenia gravis, fracturi costale, operații pe torace, traumatisme toracice și toracoabdominale). — <i>Boli ale sistemului nervos</i>: traumatisme cranio-cerebrale, leziuni cerebromedulare, sindroamele de hipertensiune craniană. — <i>Afecțiuni abdominale</i>: ascite masive acute, peritonite acute, operații laborioase pe abdomen.
<p>d) Cauze generale</p>	<ul style="list-style-type: none"> — <i>Intoxicații acute</i>: medicamente sau toxice deprimante ale S.N.C., medicamente sau toxice convulsivante (compuși organo-fosforici, CO₂, CO, scăderea O₂) — <i>Afecțiuni sanguine</i>: anemii. — <i>Alte afecțiuni</i>: obezitate, trichinoză, stare de șoc.
<p>1.1.2. Simptomatologie a) Dispneea</p>	<p>Poate apărea sub formă de:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● bradipnee inspiratorie, însoțită de tiraj (retracția spațiilor intercostale), cornaj (inspirație lentă și zgomotoasă), traduce obstacole în căile respiratorii superioare; ● bradipnee expiratorie (vezi criza de astm bronșic); ● bradipnee - (intoxicații cu deprimante ale S.N.C.); ● polipnee; ● respirație Kussmaul - respirație în 4 timpi; inspirație-pauză, expirație pauză (acidoza metabolică); ● respirația Cheyne-Stokes: respirație (polipnee) cu amplitudini crescânde până la maximum și apoi scăzând până la apnee ce durează 10-20 secunde (apare în: hipertensiunea intracraniană, hipoxemia centrilor nervoși, arterioscleroza cerebrală).
<p>b) Cianoza</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Exprimă desaturarea de oxigen a sângelui arterial, respectiv creșterea hemoglobinei în sânge. — Se manifestă inițial la buze, unghii, pavilionul urechilor și apoi se generalizează. — Cianoza poate lipsi în: anemii, stări de șoc, hipovolemie, intoxicații cu CO și cianuri, alcaloză.
<p>c) Modificarea amplitudinii mișcărilor respiratorii</p>	<p>Acestea pot fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Rare și ample — Frecvente și superficiale (fracturi costale) — Mișcări numai ale unui hemitorace (paralizia musculaturii unui hemitorace, colecții pleurale abundente, pneumonie masivă, obstrucția unei bronhii principale, hemitorace bolnav, pneumotorax spontan)

<p>Respect pentru oameni și cărți</p>	<p>Respirația paradoxală (turtirea plămânului de partea lezată în inspirație și reexpansiunea acestuia în expirație) – în plăgi pleuro-pulmonare; volet costal.</p>
<p>d) Tahicardia</p>	<p>Apare ca fenomen compensator</p>
<p>e) Alte semne clinice</p>	<p>Pot apărea și alte semne, care depind de cauza care a determinat insuficiența respiratorie</p> <ul style="list-style-type: none"> ● <i>Durerea toracică</i>. Sediul poate fi: <i>precordial</i> sau retrosternal (afecțiuni coronariene, mediastinale, traheită, embolie pulmonară etc.); la <i>baza hemitoracelui</i> (infarct pulmonar, pneumotorax spontan etc.). Caracterul poate fi constrictiv, intens (embolie pulmonară, coronaropatie), junghi toracic violent (pneumotorax spontan). ● <i>Tegument cald și umed, acoperit cu transpirații abundente</i>. ● <i>Hipersalivație</i> (datorită hipoxiei, hipercapniei) ● <i>Hipersonoritate</i> (pneumotorax, emfizem pulmonar) ● <i>Matitate</i> (pneumonii, colecții lichidiene în pleură) ● <i>Raluri (zgomote patologice care iau naștere în alveole sau bronhii)</i>. Pot fi: <i>crepitante</i> (asemănătoare zgomotului pe care-l auzim când frecăm între degete o șuviță de păr sau când aruncăm sare pe o plită încinsă – apar în pneumonii, edem pulmonar etc.); <i>ronflante</i> (groase ca niște sunete de contrabas – se datoresc secrețiilor abundente în bronhii); <i>sibilante</i> (asemănătoare cu țuitul vântului); <i>subcrepitante</i> (seamăna cu zgomotul care se aude când se suflă într-un tub de sticlă plin cu apă – în bronșite, supurații pulmonare). ● <i>Anxietate sau somnolență, confuzie, delir</i>.
<p>1.1.3. Conduita de urgență</p> <p>a) Controlul și asigurarea permeabilității căilor aeriene</p>	<p>În orice formă de insuficiență respiratorie acută gravă fără etiopatogeneză se aplică de regulă, în urgențe, unele măsuri terapeutice generale.</p> <ul style="list-style-type: none"> — <i>Obstrucțiile supraglotice</i> (căderea limbii, pătrunderea lichidului de vărsătură sau regurgitație în căile aeriene sau acumularea cheagurilor de sânge, secreții, pătrunderea unor corpi străini din cavitatea bucală) se controlează vizual și se combat prin manevrele cunoscute (vezi cap. 2.6. = reanimarea respiratorie) — Pentru a împiedica căderea limbii înapoi: <i>așezarea bolnavului în decubit dorsal cu capul în hiperextensie</i>.

- *Împingerea anterioară a mandibulei și susținerea ei.* (Această manevră, împreună cu hiperextensia capului îndepărtează pericolul de obstrucție prin alunecarea posterioară a limbii la bolnavii inconștienți). În cazul inundării căilor aeriene cu lichid de vărsătură, primul gest este *înclinarea laterală a capului victimei.*
- *Curățarea orofaringelui de secreții sau de vărsături* cu ajutorul degetelor înfășurate în tifon (fig. 1.1) cu tampoane sau prin aspirație orofaringiană (fig. 1.2 a) sau nazofaringiană (fig. 1.2 b)

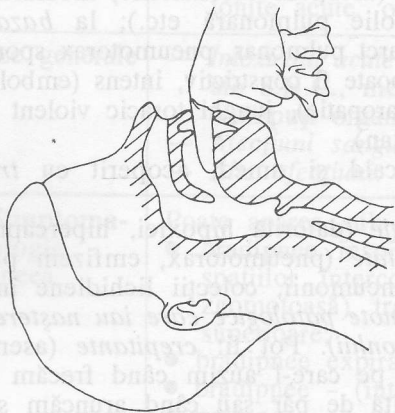

Fig. 1.1. — Curățarea orofaringelui de corpi străini, secreții, vărsături etc.

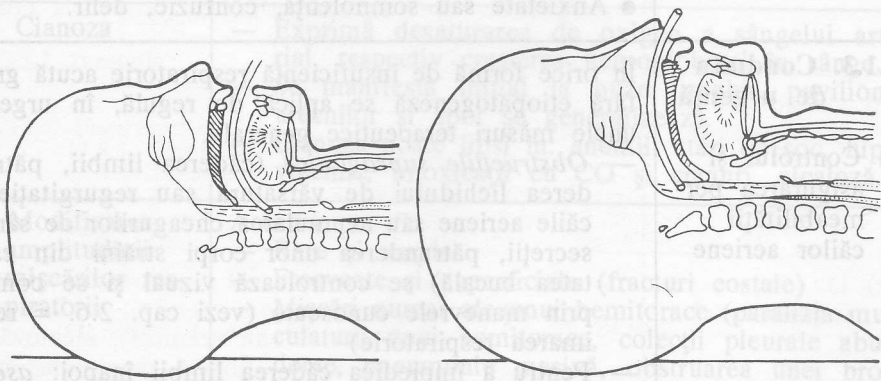

Fig. 1.2. a — Aspirația orofaringiană a secrețiilor. b — Aspirația nazofaringiană.

- Dacă asistenta medicală își dă seama că nu se permeabilizează căile respiratorii, aplică bolnavului așezat în poziție semiventrală aplecat înainte, *lovituri* cu palma (de câteva ori) în regiunea interscapulovertebrală și continuă încercările de scoatere a corpurilor străini prin introducerea degetelor în cavitatea bucofaringiană a bolnavului.
- *Tracțiunea limbii* se face cu mijloace improvizate sau pensă specială.
- *Se face intubație orofaringiană cu canula Guedel*, care, plasată în cavitatea bucofaringiană, împiedică de asemenea alunecarea posterioară a limbii (fig. 2.12; 2.13).

b) Permeabilizarea căilor respiratorii în obstrucțiile subglotice.

- În *obstrucțiile subglotice* (secreții traheobronșice), dacă actul deglutiției este tulburat sau la bolnavii inconștienți, dezobstruarea se face prin așezarea bolnavului în poziție de drenaj postural.
- Asistenta medicală așază bolnavul în *decubit ventral sau lateral, cu capul mai jos față de trunchi*, întors într-o parte (drenajul postural în decubit dorsal este greu de suportat).
- La bolnavii așezați în decubit ventral se poate introduce în regiunea inghinală, un suport format din pernă sau sul de pături (fig. 1.3) prin aceasta se mărește eficacitatea drenajului; *poziția corpului va fi schimbată la intervale de 20-30 de minute*.

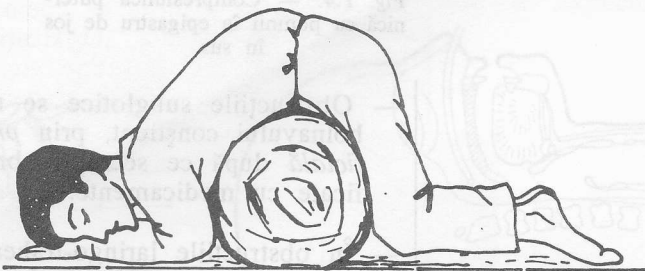

Fig. 1.3. — Drenaj postural ventral.

- Secrețiile care nu se elimină prin drenaj postural vor fi extrase (*aspirate*) cu *seringă Guyon, trompă de vid, aspirator de oxigen*. În saloanele de terapie intensivă aspiratoarele sunt acționate central. Aspirația se face totdeauna cu instrumente perfect sterile.